

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کیلان در اشغال بیگانگان

از حمزه اعراب تا تهاجم قوای متفقین در شهریور ۱۳۲۰

پژوهش و نگارش: کیوان پندی

سرشناسه	: پندی، کیوان، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: گیلان در اشغال بیگانگان: از حمله اعراب تا تهاجم قوای متفقین در شهریور ۱۳۲۰ / پژوهش و نگارش کیوان پندی.
مشخصات نشر	: رشت : نشر بلور، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۷۲ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۶-۸۰۹-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۶۹-۶۶.
موضوع	: گیلان -- تاریخ
موضوع	: Gilan (Iran: Province) -- History
موضوع	: جنگ جهانی دوم، ۱۹۴۵-۱۹۳۹ م. -- ایران -- گیلان
موضوع	: -- Iran -- Gilan ۱۹۴۵-۱۹۳۹ World War,
موضوع	: ایران -- تاریخ -- حمله اعراب، ۱۲ - ۳۱ ق.
موضوع	: Iran -- History -- Arab invasion, ۶۵۱ - ۶۳۳
رده بندی کتب	: DSR ۲۰۴۰۰
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/ ۳
شماره کتابشناسی	: ۵۰۶۸۰۱

گیلان در اشغال بیگانگان

پژوهش و نگارش:	کیوان پندی
ناشر	انتشارات بلور
نوبت چاپ:	اول
سال انتشار:	۱۳۹۸
امور فنی:	سنگدیشه
چاپ و صحافی:	چاپ: کیوان
شمارگان:	۱۰۰۰
قیمت:	۱۵۰۰۰ تومان

نشانی: رشت، خیابان امام خمینی، کوی آفتاب، جنب مسجد، انتشارات بلور

تلفن: ۰۱۳-۳۳۲۴۵۵۷۵ / ۰۱۳-۳۳۲۶۱۲۳۲ / ۰۱۳-۳۳۲۵۴۶۱۷ / فکس: ۰۱۳-۳۳۲۵۴۶۱۷

همراه: SMS: ۰۵۰۰۲۰۶۰۵۰۶۰۰۹۰۲۱۹۷۵۱۲۳

Email: BoloorBook@gmail.com

 /BoloorBook

www.BoloorBook.com

فهرست

صفحه	عنوان
۵	پیش سخن
۷	گیلان و پیشینه تاریخی آن
۱۹	گیلان عصر باستان
۲۳	گیلان در دوره ساسانیان
۳۰	گیلان در دوره صفویان
۳۱	گیلان در زمان اسماعیلیان
۳۲	گیلان در اشغال ایلخانان
۳۳	گیلان در دوره تیموریان
۳۵	گیلان عصر صفویان
۳۹	گیلان در اشغال روسیه تزار
۵۰	گیلان در اشغال ارتش سرخ شوروی
۵۶	تصاویر
۶۶	منابع و کتابشناسی

پیش‌سخن

مرزوبوم گیلان با تمدن و تاریخ کهنش همانند ایران عزیز، از بدو شروع بارها مورد حملات و هجوم قوای بیگانه و کشورهای استعمارگر قرار گرفته که هر بار موجب تخریب و حتی جدایی بخشی از خاک آن شده است. با مطالعه تاریخ ایران در می‌یابیم که؛ این سرزمین آریایی با موقعیت جغرافیایی، و مواهب خدادادی ویژه‌اش، از آغاز و حداقل از دوران حکومت ماد، تا عصر قاجار، حداقل هفت بار مورد حمله و تجاوز بزرگ قرار گرفت و در اشغال بیگانگان درآمده که حملات اسکندر مقدونی، اعراب، مغولان، توران، افغان‌ها، روسیه تزار و قوای متفقین در زمان جنگ جهانی دوم، از جمله آنهاست.

در این تجاوزات و حملات صناعات شمالی ایران چون گیلان و مازندران نیز از این هجوم در امان نماند که البته با مقاومت اقوام اولیه و بومی: کاسپی، کادوسی، آهاردی، تهری و بازانندگان ایشان چون: گیل، دیلم و تالش مواجه شدند و با تدبیر و هوشمندی سلسله‌های محلی و خاندان‌های حکومتگر اولیه‌ای چون: گشس، گیش، شاه، گاوبارگان، دابویی و پادوسبانی و اسپهبدان آل‌باوند بازپس نشسته به گواهی تاریخ، ساکنین سواحل جنوبی دریای کاسپین به‌ویژه گیلان بعد از اشغال بیگانگان و تاخت و تاز مهاجمین، به ندرت تحت تسلط حکمران بیگانگان بوده و اغلب با استقلال روزگار می‌گذراندند. گیلانیان آن روزگار که به صورت مستقل دوسوی رودخانه "سپیدرود" به نام بیه‌پسیان و بیه‌پشیان نامبردار بودند، اگرچه در برخی موارد، امیران و فرمانروایشان با هم نزاع و اختلاف داشتند، اما در برابر هجوم و لشکرکشی اقوام بیگانه با هم متحد شده و در پناه رشته‌کوه‌های صعب‌العبور البرز و دریای همیشه آبی کاسپین، از دیار

خود با روحیه سلحشوری و جنگجویانه‌ای که داشتند دفاع می‌کردند و حضور غیر گیلانی در خاک سرزمین‌شان را نمی‌پذیرفتند. گیل تالشان این سامان هربار بدون حمایت و اتکاء به قدرت‌های دیگر، در برابر یورش ایشان آماده و تجهیز شده و حتی استحکامات و قلاعی را در این رابطه بوجود می‌آوردند که دژ نظامی - دفاعی "رودخان" فومن از بزرگ‌ترین و بارزترین آنهاست.

اما آنچه که در کتاب حاضر می‌بینید، اطلاعات و آگاهی ارزنده‌ای در رابطه با تاریخ گیلان، به‌ویژه تاریخچه هجوم بیگانگان و تجاوزات قدرت‌های بزرگ به این منطقه است که در سده‌های گذشته صورت گرفته و تا به حال کتاب مستالی در رابطه با آن به نگارش در نیامده بود. در این اثر ابتدا به اجمال از گیلان پیشینه‌ی تاریخی آن سخن گفته شده و بعد در رابطه با یورش بیگانگان به آن در ادوار مختلف پرداخته شده و تا حد توان با بهره‌گیری از منابع و اسناد موجود بررسی قرار داده شده است. این اثر نیز همانند بسیاری از دیگر کتاب‌ها، جامع و کامل نبوده و به دور از کاستی نیست، با این همه اطلاعات ارزشمندی را در خود دارد که جالب بوده و برای نسل جوان مفید می‌باشد. باشد تا مورد قبول جمیع گیلانیان عزیز، به‌ویژه نویسندگان و پژوهندگان جوان واقع گردد. در پایان از همه دوستان، به‌ویژه آقایان محمد پرچلم (معاونت حوزه هنری گیلان) و هادی مرزا زاد موحد (مدیر نشر فرهنگ ایلیا) که در نشر این اثر و کتاب‌هایی از این دست، سعی و تلاش بی‌شائبه دارند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

فومن - کیوان پندی

تابستان نود و شش